

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Природничо-географічний факультет

Кафедра біології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

навчальний рік 2026-2027

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта

освітньо-професійна програма Середня освіта. Природничі науки

ступінь вищої освіти бакалавр

курс IV семестр 7

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри біології

Протокол № від « » 20 р.

Завідувач кафедри біології

 Ходаніцька О.О.

« » 20 р.

Вінниця – 2024 р.

Вступ

Повна назва навчальної дисципліни	Основи педагогічної майстерності
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Освітньо-професійна програма	Середня освіта. Природничі науки
Семестр вивчення	7-й семестр
Обсяг навчальної дисципліни	2 кредити ЄКТС, 60 годин (22 аудиторних та 38 самостійної роботи)
Форма підсумкового контролю	залік
Розробники	доц. Нікітченко Лілія Олександрівна
Мова викладання	Українська
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладачі навчальної дисципліни	доц. Нікітченко Лілія Олександрівна
Е-mail викладача та контактний телефон	lilija.nikitchenko@vspu.edu.ua 0975811530
Профайл викладача (-ів) на сайті кафедри	https://vspu.edu.ua/faculty/geogr/biology/biologyteachers.php
Консультації	<i>Очні консультації:</i> пн-пт 10.00 – 15.00 <i>Онлайн-консультації:</i> вт, чт 14.00 – 15.00 https://meet.google.com/tvx-ecfi-azu

Мета навчальної дисципліни

Метою обов'язкової навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» є опанування Здобувач освіти сучасними методиками навчання природничих дисциплін, ознайомлення з новітніми технологіями та інноваційними підходами до викладання природничих дисциплін.

Завдання нормативної навчальної дисципліни:

- оволодіння сучасними досягненнями методичної науки і практики, передовим педагогічним досвідом;
- формування умінь моделювання та проведення різноманітних форм навчальних занять і позакласної роботи з природничих дисциплін;
- розвиток потреб у самоосвіті та самоудосконаленні.

Компетентності за освітньо-професійною програмою

2.3.1. Загальні компетентності:

ЗК 10. Здатність застосовувати знання у життєвих і професійних ситуаціях.

ЗК 11. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 12. Здатність працювати самостійно і автономно.

ЗК 13. Здатність до здійснення безпечної діяльності у процесі реалізації професійних функцій.

ЗК 14. Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки і соціального життя, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності.

ЗК 8. Здатність до пошуку, аналізу і синтезу інформації з використанням різних джерел.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність формувати і розвивати у здобувачів освіти ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК 3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти, їхніх навчальних потреб і можливостей.

ФК 8. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ФК 10. Здатність організовувати різні види і форми навчальної і пізнавальної діяльності здобувачів освіти з природничих наук, фізики, хімії та біології у закладах загальної середньої освіти.

ФК 20. Володіння методикою навчання: хімії, біології, фізики, природничих наук, методикою виховної роботи, використанням інформаційних технологій навчання.

Результати навчання за освітньо-професійною програмою

ПРН 3. Знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання здобувачів освіти у закладах різного типу.

ПРН 17. Використовує навчально-методичне забезпечення та ефективні методики і педагогічні технології під час управління освітнім процесом з природничих наук, фізики, хімії та біології.

ПРН 22. Добирає і застосовує методи і форми організації освітнього процесу та сучасні освітні технології навчання для формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, упроваджує їх у практичну діяльність, вміє здійснювати самоаналіз ефективності уроків з природничих наук, фізики, хімії, біології.

ПРН 23. Володіє формами і методами виховання здобувачів освіти на уроках природничих наук, фізики, хімії, біології і в позакласній роботі, вміє відслідковувати динаміку особистісного розвитку здобувачів освіти.

ПРН 27. Формує у здобувачів освіти здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії засобами активної та пасивної комунікації.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, додаткова спеціалізація/спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка;	Обов'язкова	
Індивідуальне науково-дослідне завдання навчальним планом обов'язкової навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» не передбачене	підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності: 014 Середня освіта предметна спеціальність: 014.15 Середня освіта (Природничі науки) освітня програма Середня освіта. Природничі науки	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин -60 Кафедра біології 30 годин		5-й	
		Семестр	
		Лекцій	
		2 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 1, самостійної роботи Здобувач освіти – 1,5		ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
		10 год.	
		ЛАБОРАТОРНІ РОБОТИ	
		2год.	
		ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ	
		САМОСТІЙНА РОБОТА	
		16 год.	
		Вид контролю - екзамен	

Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	у тому числі					
	усього	лк	пз	лз	індз	ср
1	2	3	4	5	6	7
Основи формування педагогічної майстерності вчителя біології.						
Тема 1. Педагогічна майстерність у	4		1			2

професійній діяльності учителя						
Тема 2. Становлення та розвиток педагогічної майстерності майбутнього учителя	4		1			2
Тема 3. Педагогічна техніка у структурі педагогічного спілкування вчителя	4	1	1			2
Тема 4. Елементи зовнішньої техніки професійної діяльності вчителя.	4	1	1			2
Тема 5. Елементи техніки саморегуляції учителя у професійній діяльності	4		1	1		2
Тема 6. Майстерність учителя в організації діалогічного спілкування. Мовленнєва майстерність учителя	4		1	1		2
Тема 7. Педагогічна ситуація як головна структурна одиниця комунікативної діяльності учителя. Формування індивідуального стилю педагогічної діяльності	4		2			2
Тема 8. Самовиховання як фактор формування педагогічної майстерності учителя	2		2			2
Усього годин	30	2	10	2		16

**Види навчальних занять
Теми лекційних занять**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Тема 1. Педагогічна майстерність у професійній діяльності учителя природничих дисциплін.		
2.	Тема 2. Становлення та розвиток педагогічної майстерності майбутнього учителя природничих дисциплін.	1	
3.	Тема 3. Педагогічна техніка у структурі педагогічного спілкування вчителя природничих дисциплін.	1	
Усього годин		2	

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Педагогічна ситуація як головна структурна одиниця	1	

	комунікативної діяльності учителя природничих дисциплін.		
2	Формування індивідуального стилю педагогічної діяльності.	1	
	Разом	2	

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		<i>Денна форма</i>	<i>Заочна форма</i>
1	Педагогічна майстерність у професійній діяльності учителя природничих дисциплін.	2	
	Становлення та розвиток педагогічної майстерності майбутнього учителя природничих дисциплін.	2	
2	Педагогічна техніка у структурі педагогічного спілкування вчителя природничих дисциплін .	2	
3	Елементи зовнішньої техніки професійної діяльності вчителя природничих дисциплін .	2	
4	Елементи техніки саморегуляції учителя у професійній діяльності.	1	
5	Майстерність учителя в організації діалогічного спілкування. Мовленнєва майстерність учителя природничих дисциплін .	1	
6	Педагогічна ситуація як головна структурна одиниця комунікативної діяльності учителя. Формування індивідуального стилю педагогічної діяльності.	1	
7	Самовиховання як фактор формування педагогічної майстерності учителя природничих дисциплін .	1	
Усього		10	

Самостійна робота

№ з/п	<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Денна форма</i>	<i>Заочна форма</i>
1	Методологічні засади педагогічної майстерності та творчості.	2	
2	Педагогічна майстерність і особистість вчителя природничих дисциплін.	2	
3	Педагогічна техніка вчителя природничих дисциплін.	2	
4	Уміння професійно-педагогічної взаємодії й самовдосконалення вчителя природничих дисциплін .	2	
5	Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці.	2	

6	Комунікативність педагога.	2	
7	Майстерність педагогічного спілкування.	2	
8	Вчитель природничих дисциплін в сучасному суспільстві.	2	
Усього годин		16	

Методи та критерії оцінювання

Критеріями ефективності запланованих результатів навчання є глибина знань, дієвість знань, системність та усвідомленість знань.

Методами оцінювання запланованих програмних результатів навчання є:

- поточний контроль на лекційних і лабораторних заняттях (індивідуальне усне і письмове опитування, тестовий контроль, захист лабораторних робіт);
- підсумковий контроль – усний, екзамен.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень. Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг під час складання екзамену (підсумкового контролю) за графіком екзаменаційної сесії.

На підсумковий (семестровий) контроль (екзамен) відводиться 20 балів.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно з Критеріями оцінювання знань і вмінь Здобувач освіти ів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за такими рівнями і критеріями <https://vspu.edu.ua/content/img/education/graph/p2.pdf>:

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень Здобувач освіти
A 90-100 балів ВІДМІННО	Здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності. Здобувач освіти проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання. Здобувач освіти спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації.	ВИСОКИЙ

	Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення. Здобувач освіти проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.	
В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні. Здобувач освіти володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань Здобувач освіти спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь. Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій. Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.	ВИСОКИЙ
С 75-79 балів ДОБРЕ	Здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях. Здобувач освіти усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком. Здобувач освіти спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо. Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.	ДОСТАТНІЙ
Д 60-79 балів ЗАДОВІЛЬНО	Здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок. Навчально-пізнавальна активність Здобувач освіти є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів само розвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.	ЗАДОВІЛЬНИЙ

Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬКИЙ
Ех 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНИЙ
Е 0-34 балів НЕПРИЙНЯТО	Здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни

ДЛЯ ЗАЛІКУ

5 семестр

Розподіл балів, які отримують здобувач освіти

Поточний контроль та самостійна робота																		Підсумковий контроль (залік)	Сума
Розділ 1-50балів																			
T1		T2		T3		T4			T5		T6		T7		T8		Контроль на		
Ауд	СР.	Ауд	СР.	Ауд	СР.	Ауд	СР.		Ауд	СР.	Ауд	СР.	Ауд	СР.	Ауд	СР.			
6	2	6	2	6	2	6	2		6	2	6	2	6	2	6	2	8	10	100

Шкала оцінювання: сто балова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		для екзамену, заліку, курсової роботи, практики
90-100	A	відмінно
80-89	B	дуже добре
75-79	C	добре
60-74	D	задовільно
50-59	E	достатньо
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	неприйнятно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення навчальної дисципліни

- Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД): система поточного та підсумкового тестування; опорні конспекти лекцій; підручники; нормативні документи; ілюстративні матеріали.
- Основи педагогічної майстерності: навчальний посібник для Здобувач освіти природничо-географічного факультету. Напрямок підготовки Біологія. / к.б.н., доцент кафедри біології Шевчук О.А., к.пед.н. старший викладач кафедри біології Нікітченко Л.О. – Вінниця: 2016. – 244 с.
- Нікітченко Л.О. Практикум з основ педагогічної майстерності вчителя біології: навчальний посібник / Нікітченко Л.О., Шевчук О.А., Вінниця: ВДПУ, 2016. 127 с.

Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Основна література

- Освітні технології : Навч.-метод, посіб. За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2011. – 256с.
- Падалка О.С. Педагогічні технології. – К.: Укр. енциклопедія, 2005. – С.129.
- Педагогічні технології в безперервній професійній освіті / За заг. ред. Сисоєвої С. О. – К., 2015. – 218 с.

7. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. – К., 2007. – 135 с.
8. Шарко В.Д. Інтерактивні методи навчання: Досвід впровадження. – Херсон: «Олді-Плюс», 2016. – 210 с.
9. Ярошенко О.Г. Групова навчальна діяльність школярів: теорія і методика. – К.: Партнер, 2011. – 193с.

Додаткова література

1. Ампілогова Л. Інтерактивність в навчальному процесі // Завуч. – 2004. – №30) С.1-3.
2. Ворожейкіна О.М. 100 цікавих ідей для проведення уроку. – Х.: Вид. група «Основа», 2011. – 287 с.
3. Герега Т. Інтерактивні методи на уроках. // Завуч. – 2004. – № 7. – С. 9-13.
4. Годкевич Р. Інтерактивні технології. // Завуч. – 2004. – №6. - С. 9-12.
5. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – Л.: Либідь, 1997. – С.30.
6. Гумінська О.В. Інтерактивне навчання. // Сільська Школа України. – 2004. – № 27. - С. 15-19.
7. Десятиченко Н.М. Моделі уроків біології // Хімія. Біологія. – 2003. - № 10.
8. Мелашенко К.М. Технологія проектного навчання / К.М. Мелашенко//Завуч. -№13(271). - Травень, 2006. - С. 12-14
9. Наволокова Н.П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій. – Х.: Вид. група «Основа», 2011. – 176 с.
- 10.Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник / О.І. Пометун, А.В. Пироженко ; ред. О.І. Пометун. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с.
- 11.Тагліна О.В. Метод проектів на уроках біології. – Х.: Вид-во «Ранок», 2011. – 160 с.
- 12.Удовенко О.М. Інтерактивні методи навчання // Управління школою. – 2004. – № 34. – С. 11-13.
- 13.Яремчук Н. Впровадження форм і методів інтерактивного навчання у навчально-виховний процес. // Завуч. – 2004. – №30.– С. 6-8.

Політика викладача (кафедри)

Теми, які Здобувач освіти здає з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (лікарняний тощо).

Несанкціоноване використання довідкових джерел (зокрема й мобільних телефонів, планшетів, лептопів тощо) під час виконання контрольних робіт та складання екзаменів заборонені. Водночас дозволяється використовувати мобільні пристрої лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, карантинні заходи, участь в конкурсі Здобувач освітиських робіт, науковій конференції тощо) навчання може відбуватись у он-лайн формі за погодженням з керівником курсу. Відпрацювання пропусків лекційних або лабораторних занять здійснюється у календарні терміни, визначені викладачем (онлайн або офлайн).

Політика регулюється:

1. Положенням про організацію освітнього процесу у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського:
<http://www.vspu.edu.ua/content/img/education/graph/p5.pdf>
2. Критеріями оцінювання знань і вмінь Здобувач освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського:
<http://www.vspu.edu.ua/content/img/education/graph/p2.pdf>
3. Положенням про академічну мобільність Здобувач освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського:
<http://www.vspu.edu.ua/content/img/education/graph/p3.pdf>
4. Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
<http://vspu.edu.ua/content/position/pol7.pdf>
5. Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського
<https://vspu.edu.ua/content/position/p28.pdf>
6. Положенням про використання європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського
<https://vspu.edu.ua/content/img/education/graph/p6.pdf>

Перелік питань для підсумкового семестрового контролю (залік)

1. Що таке педагогічна ситуація? Наведіть приклад педагогічних ситуацій.
2. Яким чином педагогічна ситуація може перетворитися на педагогічну задачу?
3. Чи кожна педагогічна ситуація перетворюється на задачу? Чому?
4. Назвіть три рівні педагогічних задач.
5. Вирішення якої задачі (оперативної, тактичної чи стратегічної) є найважчим, на Ваш погляд? Відповідь обґрунтуйте.
6. Наведіть приклад оперативної, тактичної та стратегічної задач.
7. Назвіть основні етапи розв'язання педагогічних задач.
8. Охарактеризуйте кожен з етапів вирішення педагогічної задачі з точки зору його значущості.
9. Які якості педагога, на Ваш погляд, допоможуть йому успішно вирішувати педагогічні задачі?

10. У чому різниця між професіональним та непрофесіональним спілкуванням?
11. В чому суть функцій педагогічного спілкування?
12. Яка роль кожного з етапів педагогічного спілкування для встановлення ефективної взаємодії вчителя з учнями у навчально-виховному процесі?
13. Що повинен робити вчитель, щоб не допускати виникнення бар'єрів у спілкуванні?
14. Що визначає стиль спілкування вчителя з учнями?
15. Що, на Ваш погляд, породжує непродуктивні стилі спілкування вчителя з учнями під час уроків природничого циклу?
16. Чим відрізняється педагогічне спілкування від спілкування вчителя з людьми поза професійною діяльністю?
17. Що таке педагогічний конфлікт?
18. Назвіть основні види конфліктів.
19. Чому виникають конфлікти у педагогічній діяльності вчителя?
20. Охарактеризуйте основні типи потенційних конфліктних ситуацій під час уроків біології.
21. Які негативні функції конфліктів Ви знаєте?
22. Чи може конфлікт відігравати позитивну роль у стосунках між людьми? Якщо так, то як саме?
23. Чи може педагог спеціально створювати конфлікти? Якщо так, то з якою метою?
24. Охарактеризуйте основні функції педагогічної діяльності вчителя природничих дисциплін
25. Як Ви розумієте поняття педагогічної діяльності?
26. Назвіть основні компоненти педагогічної діяльності.
27. Наведіть приклад ситуації, де б учень виступав суб'єктом педагогічної діяльності.
28. Що Ви розумієте під поняттям педагогічної майстерності?
29. Назвіть основні компоненти педагогічної майстерності.
30. Обґрунтуйте роль основних складових педагогічної компетентності для майстерності вчителя біології та хімії.
31. Дайте характеристику основних педагогічних здібностей вчителя природничих дисциплін.
32. У чому Ви бачите значення педагогічної техніки для вчителя природничих дисциплін?
33. Що таке педагогічний вплив?
34. У чому ви бачите роль педагогічного впливу у професійній діяльності вчителя?
35. Як ви розумієте поняття прийомів педагогічного впливу?
36. У яких ситуаціях вчителю слід скористатися створюючими прийомами педагогічного впливу, а в яких – гальмівними?
37. Навіщо вчителю потрібно володіти прийомами та ключовими операціями педагогічного впливу?
38. Що таке педагогічна вимога?
39. Дайте визначення педагогічної техніки та її основних компонентів.
40. Розкрийте значення внутрішньої техніки в роботі вчителя.

41. Який зв'язок між емоційним та фізичним станом людини лежить в основі методу фізичних дій?
42. Охарактеризуйте основні напрямки емоційного налаштування вчителя перед уроком.
43. Які з методів опанування навичками внутрішньої техніки Ви маєте на меті опанувати?
44. Назвіть елементи зовнішньої техніки вчителя.
45. Обґрунтуйте значення невербальної комунікації в діяльності вчителя природничих дисциплін.
46. Які складові невербального спілкування Ви знаєте?
47. Визначте основні риси негативних жестів.
48. Що таке "візуальний контакт" та яка його роль у діяльності вчителя?
49. Розкрийте суть поняття "тактильна комунікація" та особливості її застосування з учнями різного віку.
50. Що таке експеримент?
51. Яка особливість проведення біологічного експерименту у школі?
52. Яких вимог повинен дотримуватися вчитель, щоб бути тактовним?
53. Чим педагогічний такт відрізняється від загального?
54. У яких значеннях вживається поняття педагогічного такту?
55. Чим відрізняються поняття "педагогічний такт" і "педагогічна тактика"?
56. Наведіть приклади поєднання педагогічного такту і тактики вчителя.
57. У чому може виявлятися гнучкість поведінки вчителя?
58. Охарактеризуйте психолого-педагогічні вимоги до особистості учителя природничих дисциплін?
59. Які види експериментів проводяться у сучасних школах?
60. У чому особливість проведення біологічного експерименту під час вивчення розділу «Рослини»?
61. У чому особливість проведення біологічного експерименту під час вивчення розділу «Рослини»?
62. У чому особливість проведення біологічного експерименту під час вивчення розділу «Анатомія людини»?
63. Яке місце посідають інноваційні технології в процесі вдосконалення педагогічної майстерності?
64. Що становить основу і зміст інноваційних освітніх процесів?
65. Охарактеризуйте структуру педагогічних технологій?
66. Які критерії педагогічних технологій?
67. Як класифікація педагогічних технологій існує на сьогоднішній день?
68. Основні якості сучасних педагогічних технологій?
69. Чи потрібно педагогу самовдосконалюватися? Чому?
70. Який спосіб навчання вам імпонує більше традиційний чи не традиційний? Чому?

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ І ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

навчальний рік 2026-2027

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта

предметна спеціальність 014.15 Середня освіта (Природничі науки)

освітньо-професійна програма Середня освіта. Природничі науки

ступінь вищої освіти бакалавр

курс 4 семестр 7

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри педагогіки

і освітнього менеджменту

Протокол № від « » 20 р.

Завідувач кафедри педагогіки

і освітнього менеджменту

 Акімова О.В.

« » 20 р.

Вінниця – 2024 р.

Вступ

Повна назва навчальної дисципліни	Основи педагогічної майстерності
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Освітньо-професійна програма	Середня освіта. Природничі науки
Семестр вивчення	7-й семестр
Обсяг навчальної дисципліни	2 кредити ЄКТС, 60 годин (28 аудиторних та 32 самостійної роботи)
Форма підсумкового контролю	Залік
Розробник	проф. Столяренко Олена Вікторівна
Мова викладання	Українська
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач навчальної дисципліни	проф. Столяренко Олена Вікторівна
Е-mail викладача та контактний телефон	OlenaStoliarenko@vspu.edu.ua
Профайл викладача (-ів) на сайті кафедри	https://vspu.edu.ua/faculty/pochat/kaf_pedagogog/pdg_tch.php

Мета навчальної дисципліни

Мета, завдання, компетентності та результати навчання

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» є розвиток у здобувачів вищої освіти педагогічного мислення, творчої уяви, мовленнєвої компетентності, формування вмінь внутрішньої і зовнішньої педагогічної техніки та формування індивідуального стилю професійної діяльності.

2.2. Основними завданням вивчення дисципліни «Основи педагогічної майстерності» є:
розвивати педагогічне мислення, творчу уяву, сценічну майстерність, уміння внутрішньої та зовнішньої педагогічної техніки; озброїти майбутніх учителів теоретичними знаннями і практичними вміннями, за допомогою яких вони добиватимуться міцного засвоєння здобувачами середньої освіти програмного матеріалу; учити майбутніх учителів зіставляти теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, втілювати нові методичні ідеї у практику вивчення навчальних дисциплін; розвивати у студентів пізнавальні інтереси, уміння працювати з навчально-методичною літературою; стимулювати прагнення до професійного самовдосконалення, творчий підхід до вирішення практичних завдань.

2.3. Компетентності за освітньо-професійною програмою:

2.3.1. Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі знання і розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, у розвитку техніки і технологій.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, та використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.

ЗК 4. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 5. Здатність поважати і цінувати українську національну культуру, різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ЗК 6. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК 7. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

ЗК 8. Здатність до пошуку, аналізу і синтезу інформації з використанням різних джерел.

ЗК 9. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології для розв'язання різноманітних задач у навчальній та практичній діяльності.

ЗК 10. Здатність застосовувати знання у життєвих і професійних ситуаціях.

ЗК 11. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 12. Здатність працювати самостійно і автономно.

ЗК 14. Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки і соціального життя, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності.

2.3.2. Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність формувати та розвивати мовно-комунікативні вміння і навички здобувачів освіти в області предметної спеціальності.

ФК 2. Здатність формувати і розвивати у здобувачів освіти ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК 3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти, їхніх навчальних потреб і можливостей.

ФК 4. Здатність формувати спільноту здобувачів освіти; знаходити ефективні шляхи мотивації їх до саморозвитку.

ФК 5. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії зі здобувачами освіти в освітньому процесі.

ФК 6. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я здобувачів освіти, в тому числі з особливими освітніми потребами; використання здоров'язберігаючих технологій під час освітнього процесу.

ФК 7. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів освіти на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати

ФК 9. Здатність використовувати знання й практичні навички в галузі біологічних, хімічних, фізичних наук та методики навчання природничих наук для виконання професійних завдань.

ФК 10. Здатність організовувати різні види і форми навчальної і пізнавальної діяльності здобувачів освіти з природничих наук, фізики, хімії та біології у закладах загальної середньої освіти.

ФК 11. Здатність вивчати психологічні особливості засвоєння здобувачами освіти навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітнього процесу.

ФК 20. Володіння методикою навчання: хімії, біології, фізики, природничих наук, методикою виховної роботи, використанням інформаційних технологій навчання.

ФК 21. Уміння здійснювати інтеграцію змісту, форм і методів навчання хімії, фізики, біології, природничих наук для формування у здобувачів освіти уявлень про цілісну природничо-наукову картину світу

2.4. Результати навчання за освітньо-професійною програмою:

ПРН 3. Знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання здобувачів освіти у закладах різного типу.

ПРН 4. Знає сучасні теоретичні і практичні основи методики навчання природничих наук, фізики, хімії, біології.

ПРН 9. Знає та розуміє і критично осмислює основні поняття, закони, теорії, загальну структуру, предмет і методи дослідження природничих наук, фізики, хімії, біології та методик їх навчання, місце і взаємозв'язки в системі наук, історичні етапи їх розвитку.

ПРН 10. Знає та розуміє зміст і особливості різних видів позакласної та позашкільної роботи з природничих наук, фізики, хімії, біології, володіє сучасними методами й технологіями їх організації та проведення.

ПРН 15. Застосовує теоретичні та емпіричні методи пізнання у навчанні здобувачів освіти, здійснює біологічний, хімічний, екологічний, фізичний і педагогічний експерименти.

ПРН 16. Вміє оцінювати результати навчання здобувачів освіти і здійснює їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 17. Використовує навчально-методичне забезпечення та ефективні методики і педагогічні технології під час управління освітнім процесом з природничих наук, фізики, хімії та біології технології під час управління освітнім процесом з природничих наук, фізики, хімії та біології.

ПРН 21. Використовує комп'ютерну техніку, програмні засоби, комп'ютерні мережі та інтернет-ресурси для пошуку, обробки, зберігання і подання інформації.

ПРН 22. Добирає і застосовує методи і форми організації освітнього процесу та сучасні освітні технології навчання для формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, упроваджує їх у практичну діяльність, вміє здійснювати самоаналіз ефективності уроків з природничих наук, фізики, хімії, біології.

ПРН 23. Володіє формами і методами виховання здобувачів освіти на уроках природничих наук, фізики, хімії, біології і в позакласній роботі, вміє відслідковувати динаміку особистісного розвитку здобувачів освіти.

ПРН 24. Уміє знаходити і використовувати необхідну інформацію з різних джерел, критично її тлумачити, описувати в усній і письмовій формі та аналізувати результати досліджень у тому числі й з використанням інформаційних технологій.

ПРН 25. Здатний розробити різні типи інтегрованих уроків з використанням конкретних інформаційних технологій їх супроводу.

ПРН 29. Самостійно освоює інформаційні джерела, що висвітлюють сучасні наукові досягнення у сфері освіти, природничих наук, фізики, хімії, біології.

ПРН 30. Усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, умотивований до здійснення професійної діяльності та подальшого навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 31. Відповідально управляє діями здобувачів освіти, які спонукають їх до самостійного прийняття рішень, подолання труднощів, проявів поваги до інтелектуальної праці та її результатів.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціальність, спеціалізація, додаткова спеціалізація/спеціальність / предметна спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Загальна кількість кредитів – 2 Кількість кредитів на поточний навчальний рік – 2 (кафедри педагогіки і освітнього менеджменту) – 1	<i>Галузь знань</i> 01 Освіта/Педагогіка	Обов’язкова
Загальна кількість годин – 60 Кількість годин на поточний навчальний рік – 60 Кількість годин на 7 семестр – 60 (кафедри педагогіки і освітнього менеджменту – 30)	<i>Спеціальність</i> 014 Середня освіта <i>Предметна спеціальність</i> 014.15 Середня освіта (Природничі науки)	РІК ПІДГОТОВКИ
		4-й
		СЕМЕСТР
		7-й
		ЛЕКЦІЇ
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних – 1</i> <i>самостійної роботи студента – 1,5</i>	<i>Освітньо-професійна програма</i> Середня освіта. Природничі науки <i>Ступінь вищої освіти</i> бакалавр	6 годин
		ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
		4 годин
		ЛАБОРАТОРНІ РОБОТИ
		4годин
		ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ
		-
		САМОСТІЙНА РОБОТА
		16 годин
		ВИД КОНТРОЛЮ: залік

ПРИМІТКА: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи % становить: 44/56

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА 1. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Структура і особливості педагогічної діяльності (мета, об'єкт, суб'єкт, засоби, результат). Компоненти педагогічної діяльності: діагностичний, орієнтовно-прогностичний, конструктивно-проектувальний, організаційний, практичного розв'язання конкретних педагогічних завдань, комунікативно-стимулювальний, аналітично-оцінний, дослідницько-творчий. Рівні реалізації учителем педагогічних функцій.

Педагогічна майстерність як комплекс властивостей особистості, які забезпечують високий рівень самоорганізації професійної діяльності. Педагогічна майстерність як система, що включає гуманістичну спрямованість, професійну компетентність, педагогічні здібності, педагогічну техніку. Розвиток професійного спілкування як умова становлення педагогічної майстерності вчителя (уміння керувати процесами соціальної перцепції у навчально-виховному процесі, організації ефективної комунікації, педагогічно-доцільної взаємодії /інтерації/).

Розвиток педагогічних здібностей як передумова набуття майстерності у праці вчителя. Шляхи формування педагогічної майстерності. Критерії майстерності педагога. Особливості формування педагогічної майстерності в умовах гуманізації школи.

ТЕМА 2. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Сутність педагогічної майстерності та її значення у структурі професійної діяльності вчителя. Використання особистісного потенціалу для розв'язання педагогічних завдань в урочній та позаурочній діяльності вчителя. Елементи педагогічної майстерності. Суб'єкт-суб'єктний характер відносин у педагогічній діяльності. Специфіка дидактичної, розвивальної та виховної функцій учителя в наш час. Здібності до педагогічної діяльності як анатомо-фізіологічні особливості організму та як індивідуальні усталені властивості особистості; результат самовиховання і саморегуляції. Відповідність діяльності досвідчених педагогів критеріям педагогічної майстерності. Актуалізація розвитку професійно значущих здібностей, умінь та особливостей активного педагогічного мислення у студентські роки.

ТЕМА 3. ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНІКА У СТРУКТУРІ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ ВЧИТЕЛЯ

Поняття педагогічної техніки. Педагогічна техніка як сукупність професійних умінь, які є умовою поєднання внутрішнього змісту діяльності вчителя і зовнішнього його вираження (внутрішня та зовнішня техніка). Розгляд спілкування учителя з учнями як обмін інформацією. Значення вербальної (мовної) і невербальної комунікації, їх характеристика та способи вираження, вироблення практичних умінь і навичок з удосконалення зовнішньої техніки. Внутрішня техніка учителя та шляхи її удосконалення. Типові помилки педагогічної техніки учителів-початківців. Урок - театр одного актора. Основні умови ефективного формування навичок гармонійного відображення власного внутрішнього стану і зовнішнього вираження: міміка, пантоміміка (жести, постава, хода). Шляхи формування педагогічної техніки.

ТЕМА 4. ЕЛЕМЕНТИ ЗОВНІШНЬОЇ ТЕХНІКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Формування навичок соціальної перцепції. Культура зовнішнього вигляду. Самопрезентація. Усвідомлення студентами важливості оволодіння невербальними засобами спілкування. Експресія невербальної поведінки учителя. Візуальні засоби: статична експресія (фізіогноміка, артефакти), динамічна експресія (проксемика, кінесика), виражальні рухи (міміка, пантоміміка, хода, постава, жести, пози), контакт очей, авербальні дії (шкірні реакції). Ольфактори. Такесика. Акустичні засоби невербальної експресії (паралінгвістичні /просодика/, екстралінгвістичні). Формування навичок адекватного, емоційного, гармонійного відображення власного внутрішнього стану, думок, почуттів.

ТЕМА 5. ЕЛЕМЕНТИ ТЕХНІКИ САМОРЕГУЛЯЦІЇ УЧИТЕЛЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Удосконалення внутрішньої техніки майбутнього учителя. Засоби регуляції власного самопочуття, усвідомлення шляхів вольового впливу на власну особу. Діагностика рівня емоційної стабільності та здатності до керування психологічним самопочуттям. Способи саморегуляції та психологічного настроювання вчителя. Розвиток умінь психофізичної саморегуляції, настроювання на наступну діяльність. Засоби керування психологічним станом: аутогенне тренування, музикотерапія, працетерапія, бібліотерапія, імітаційна гра. Можливості їх використання для професійного самоудосконалення учителя. Шляхи оволодіння педагогічною технікою та її удосконалення. Емпатія. Рефлексія. Коло знань та навичок, які забезпечують майстерність впливу вчителя на учнів.

ТЕМА 6. МАЙСТЕРНІСТЬ УЧИТЕЛЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ДІАЛОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ. МОВЛЕННЄВА МАЙСТЕРНІСТЬ УЧИТЕЛЯ

Діалогічний принцип комунікативної діяльності вчителя. Урок як діалогічна взаємодія вчителя з учнями. Комунікативна компетентність учителя як передумова успішного педагогічного спілкування. Перцептивні помилки вчителя та шляхи їх усунення. Організація педагогічно доцільних взаємин учителя й учнів у процесі діалогічного спілкування. Мовлення як засіб спілкування. Роль та особливості професійного мовлення вчителя. Комунікативні якості педагогічного мовлення. Техніка мовлення (дихання, голос, дикція, ритміка мови, інтонація та її складові, логічна та емоційно-образна виразність). Шляхи вдосконалення мовлення майбутнього вчителя.

ТЕМА 7. ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття індивідуального стилю педагогічної діяльності. Класифікація стилів педагогічної діяльності. Ознаки ефективності стилю педагогічного керівництва. Етапи та умови формування індивідуального стилю діяльності сучасного учителя.

ТЕМА 8. РОЗВИТОК УЯВИ І ФАНТАЗІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Уява, її сутність. Визначення індивідуальних властивостей уяви студентів. Роль уяви в моделюванні стратегії поведінки учителя, у прогнозуванні стану, емоцій та почуттів учасників педагогічного процесу, передбаченні результатів педагогічного впливу. Активне творче мислення як засада педагогічної майстерності. Елементи акторської майстерності у педагогічній діяльності. Розвиток креативних здібностей, уяви і фантазії майбутнього вчителя. Роль уяви в моделюванні та режисурі уроку, в організації нетрадиційних форм виховної роботи з учнями.

ТЕМА 9. ГРА У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

Використання гри у навчально-виховному процесі з метою активізації пізнавальної діяльності школярів, зацікавлення учнів у різних видах діяльності. Сутність поняття "навчальна гра", види навчальних ігор (а) за кількістю учасників, б) за рівнем складності дій, що виконуються, в) за рівнем складності інтелектуальної діяльності, г) за типами завдань, д) за способом, характером та формою проведення). Рольові ігри. Ігри-драматизації, "соціодрама" у моральному вихованні школярів. Розвиток творчого мислення, уяви і фантазії у вихованців.

ТЕМА 10. САМОВИХОВАННЯ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Психолого-педагогічні основи процесу самовиховання майбутнього вчителя. Основні вимоги до особистості вчителя-професіонала. Шляхи та засоби професійного самовиховання вчителя. Критерії оцінки результатів самовиховання та його рівні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	зокрема				
		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІЗ	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7
РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ						
Тема 1. Педагогічна майстерність у професійній діяльності вчителя	4					2
Тема 2. Становлення та розвиток педагогічної майстерності майбутнього вчителя	4		2			2
Тема 3. Педагогічна техніка у структурі педагогічного спілкування вчителя	4	2		2		2
Тема 4. Елементи зовнішньої техніки професійної діяльності вчителя	2					2
Тема 5. Елементи техніки саморегуляції учителя в професійній діяльності	2					2
Тема 6. Майстерність учителя в організації діалогічного спілкування. Мовленнєва майстерність учителя	2		2	2		2
Тема 7. Формування індивідуального стилю педагогічної діяльності	2	2				1
Тема 8. Розвиток уяви і фантазії майбутнього вчителя	2	2				1
Тема 9. Гра у навчально-виховному процесі	2					1
Тема 10. Самовиховання як фактор формування педагогічної майстерності вчителя	6					1
УСЬОГО ГОДИН	30	6	4	4		16

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Становлення та розвиток педагогічної майстерності майбутнього вчителя	2	
2.	Педагогічна техніка у структурі педагогічного спілкування вчителя	2	
3.	Формування індивідуального стилю педагогічної діяльності		
УСЬОГО ГОДИН		4	

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Педагогічна майстерність у професійній діяльності вчителя	2	
2.	Майстерність учителя в організації діалогічного спілкування. Мовленнєва майстерність учителя	2	
3.	Самовиховання як фактор формування педагогічної майстерності вчителя		
УСЬОГО ГОДИН		4	

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Педагогічна техніка у структурі педагогічного спілкування вчителя	2	
2.	Майстерність учителя в організації діалогічного спілкування. Мовленнєва майстерність учителя	2	
3.	Формування індивідуального стилю педагогічної діяльності		
4.	Розвиток уяви і фантазії майбутнього вчителя		
УСЬОГО ГОДИН		4	

Теми індивідуальних занять (навчальним планом не передбачено)

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Педагогічна майстерність у професійній діяльності вчителя	2	
2.	Становлення та розвиток педагогічної майстерності майбутнього вчителя	2	
3.	Педагогічна техніка у структурі педагогічного спілкування вчителя	2	
4.	Елементи зовнішньої техніки професійної діяльності вчителя	2	
5.	Елементи техніки саморегуляції учителя в професійній діяльності	2	
6.	Майстерність учителя в організації діалогічного спілкування. Мовленнєва майстерність учителя	2	
7.	Формування індивідуального стилю педагогічної діяльності	1	
8.	Розвиток уяви і фантазії майбутнього вчителя	1	
9.	Гра у навчально-виховному процесі	1	
10.	Самовиховання як фактор формування педагогічної майстерності вчителя	1	
УСЬОГО ГОДИН		16	

Критерії та методи оцінювання

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень здобувача
А 90-100 балів ВІДМІННО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності. Здобувач проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання. Здобувач спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення. Здобувач проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.	ВИСОКИЙ

В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні. Здобувач володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань студент спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь. Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій. Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.	ВИСОКИЙ
С 75-79 балів ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях. Здобувач усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком. Здобувач спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо. Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.	ДОСТАТНИЙ
Д 60-79 балів ЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок. Навчально-пізнавальна активність студентів є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.	ЗАДОВІЛЬНИЙ
Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬКИЙ
Ех 35-49балів НЕЗАДОВІЛЬ НО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНО
Е 0-34 балів НЕПРИЙНЯТ О	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

Поточний контроль відбувається на усіх видах аудиторних занять реалізується такими методами: усного і письмового опитування, виступів на практичних заняттях, підготовка та демонстрація презентацій, портфоліо, проведення контрольної роботи.

Поточний контроль виконання самостійної роботи здійснюється за усіма темами.

Методи підсумкового оцінювання: тестовий залік.

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА САМОСТІЙНА РОБОТА																				Підсумко ва	Загальна кількість	
РОЗДІЛ 1																						
Т1		Т2		Т3		Т4		Т5		Т6		Т7		Т8		Т9		Т10		Контр ольна	10	50
Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.			
2	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	5		

Шкала оцінювання: сто балова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		<i>Для екзамену, заліку, курсової роботи, практики</i>
90-100	A	Відмінно
80-89	B	Дуже добре
75-79	C	Добре
60-74	D	Задовільно
50-59	E	Достатньо
35-49	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	Неприйнятно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

1. Холковська І.Л., Волошина О.В., Цуприк С.І. Основи педагогічної майстерності: практикум Вінниця: Твори, 2019, 240 с.
2. Цуприк С.І. Основи педагогічної майстерності: Методичні рекомендації для студентів за напрямом підготовки «Музичне мистецтво». – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 84 с.
3. Навчально-методичний комплекс з навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності».
4. Комп'ютерні презентації,
5. Ілюстративні матеріали

Рекомендована література

Основна

1. Велитченко Л.К. Педагогічна взаємодія: теоретичні основи психологічного аналізу: монографія/ Л.К. Велитченко. – Одеса: ПНЦ АПН України, 2015. – 355 с.
2. Гузій Н.В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти: монографія.- К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2014. – 243 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2014. – 352 с.
4. Дубасенюк О.А. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності: монографія / О.А. Дубасенюк, Т.В. Семенюк, О.Є. Антонова. – Житомир: Житомирський держ. пед ун-тет, 2013. – 193 с.
5. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н.П. Новолокова.- Х.: Вид.група «Основа», 2011. – 176 с.
6. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність / І.А. Зязюн. – К.: Наукова думка, 2014. – 365 с.
7. Компетентність саморозвитку фахівця: педагогічні засади формування у вищій школі / О.О. Біла, Т.Р. Гуменникова, Я.В. Кічук, С.О. Рябушко. – Ізмаїл: ІДГУ, 2017. – 236 с.
8. Сухомлинський В.О. Сто порад учителям / В.О. Сухомлинський. - Вибр. твори: у 5 т. – К.: Освіта, 1976. - Т.2. – 260 с.

Додаткова

1. Акімова О.В. Педагогічні умови формування творчого мислення майбутнього вчителя / О.В. Акімова // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. праць. – 2012. – Вип.31. – С. 248-252.
2. Галузяк В.М. Особливості діалектичного педагогічного мислення / В.М. Галузяк // Особистісно-професійний розвиток майбутнього вчителя: Матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД». 2017. – С. 17-25.

3. Волошина О.В. Використання технології проблемного навчання при викладанні дисциплін педагогічного циклу / О.В. Волошина // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. – Вип. 46. – Вінниця, 2016. – С. 9-13.
4. Калюжний А. Технологія створення іміджу вчителя / А.Калюжний // Педагогіка і психологія. – 2018. - №3. – С.23-28.
5. Корнілова О. В. Уроки музичного мистецтва у 7 і 8 кл. загальноосвітніх навчальних закладах: навчально-методичний посібник./О. В. Корнілова – К.: Літера ЛТД, 2001. – 214 с.
6. Лаврук В. Учителем школа стоїть. / В.Лаврук // Директор школи (Шкільний світ). – 2016. - № 9. – С.3-6.
7. Ліненко А.Ф. Готовність до педагогічної діяльності / А.Ф. Ліненко // Педагогіка вищої школи: навч. посіб.-Одеса: ПДПУ, 2012. – С.191-196.
8. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л.М. Масол; Ін-т пробл. виховання АПН України. – К.: Промінь, 2016. – 432 с.
9. Освітні технології: навч.-метод посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2012. – 255 с.
10. Палтишев М. Мистецтво створювати стан уроку / М.Палтишев // Завуч (Шкільний світ). – 2016. – № 4. – С.16-21.
11. Розвиток професійно важливих якостей у майбутніх учителів: монографія / За ред. О.В. Акімова, В.М. Галузяк та ін.. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2016. – 248 с.
13. Столяренко О.В. Моделювання діяльності фахівця закладу вищої освіти: навч.-метод. посіб. / О.В. Столяренко, О.В. Столяренко. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2020р. – 148 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://osvita.ua> Освітній портал "Освіта.UA".
2. <http://urok-ua.com> Освітній портал "UROK-UA".
3. <http://pedrada.com.ua> Педрада. Портал освітян України.
4. <http://infosvit.if.ua> Освітній портал "ІНФОСВІТ".
5. <http://pedpresa.ua> Освітній портал "Педагогічна преса".
6. <http://educub.com.ua> Освітній онлайн-журнал.
7. <http://www.osvita.org.ua> "Освітній портал" - все про освіту України.
8. <http://ukped.com> Українська педагогіка.
9. <http://www.ednu.kiev.ua> «Освіта в Україні».
10. <http://svitosvit.ua> Українська мережа навчальної інформації та освітніх послуг "СвітОсвіт".
11. <http://ped.sumy.ua> Українська педагогіка. (Неофіційний сайт ГНПУ імені Олександра Довженка.)
12. <http://www.intellect-invest.org.ua> Портал сучасних педагогічних ресурсів.
13. <http://nastaunik.info> Сайт знайомить з тенденціями освіти у світі, з новими технологіями і методами викладання, а також результатами їх застосування.
14. <http://timo.com.ua> Тестування і моніторинг в освіті.
15. nuschool.com.ua Нова українська школа - матеріали для вчителів та батьків.
16. www.npu.edu.ua Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова.

Політика викладача (кафедри)

Теми, які студент здає з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (лікарняний тощо).

Несанкціоноване використання довідкових джерел (зокрема й мобільних телефонів планшетів, лептопів тощо) під час виконання контрольних робіт та складання екзаменів заборонені. Водночас дозволяється використовувати мобільні пристрої лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.

За об'єктивних причин (хвороба, карантинні заходи, участь в конкурсі студентських робіт, науковій конференції тощо) навчання може відбуватись у он-лайн формі за погодженням з керівником курсу. Відпрацювання пропусків лекційних або лабораторних занять здійснюється у календарні терміни, визначені викладачем (онлайн або офлайн).

Політика регулюється:

1. Положенням про організацію освітнього процесу у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського:
https://drive.google.com/file/d/1JiaCuCaaXPUP908U6gGdZf1qrGJvNisv/view?usp=drive_link
2. Критеріями оцінювання знань і вмінь студентів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського:
<http://www.vspu.edu.ua/content/img/education/graph/p2.pdf>
3. Положенням про внутрішню академічну мобільність учасників академічного процесу у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського:
<https://vspu.edu.ua/content/position/p128.pdf>
4. Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
<https://vspu.edu.ua/content/position/pol7.pdf>
5. Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського
<https://vspu.edu.ua/content/position/p28.pdf>
6. Положенням про використання європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського
https://drive.google.com/file/d/1gpWnCqBkt3T_O9QT1r5J7dDvbSzkC-6W/view?usp=drive_link
7. Положенням про організацію обрання та вивчення вибіркових навчальних дисциплін у вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського
https://drive.google.com/file/d/1DPy301_tpeWQv_BSAdPlfqJpIJqk4qnf/view?usp=drive_link